

FARSKÝ LIST

2014
ročník IX.

05.01.2014 Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Povýšenia sv. Kríža, Prešov-Sekčov

ÚVODNÍK

Prajem všetkým požehnaný nový rok 2014! Nový rok je vždy dobrou príležitosťou, aby sme si dali nové predsavzatia – a nemusia sa týkať toho, že schudneme alebo budeme viac cvičiť. Rád by som vám navrhol, aby sme si dali predsavzatie, že budeme rásť v modlitbovom živote. Pozývam všetkých k otvorenosti v modlitbe. Všemohúci Boh, ktorý je dokonalý, mocný a úžasný, chce, aby sme ho volali Abba, čo znamená otecko. Náš život tu na zemi sa má čo najviac podobať životu v nebi. A modlitba nám dáva silu pracovať každý deň na naplnení tohto poslania. Vstúpme do Božej prítomnosti pr ostredníctvom pokánia, zveľebovania, Písma a meditatívnej modlitby.

V Ríme je dom, kde žil svätý Ignác z Loyoly. Pri jeho izbe je balkón, kde mohol v noci stáť a hľadieť na hviezdy. Ignác tam stál celé hodiny a uvažoval o Tom, ktorý stvoril taký obrovský vesmír. Aj ja chcem chváliť Boha za stvorenie – aby ma naplnila radosť. V Ignácovej pracovni, je obraz Svätej rodiny – ten istý, ktorý Ignác často používal, keď si predstavoval, aký život asi mali Ježiš, Mária a Jozef. Predstavil som si ich skromný domov a ich vzájomné správanie sa a cítim lásku, ktorá bola medzi nimi. Predstavujem si, aké by to bolo, keby som bol s Ježišom pri premenení, pri Poslednej večeri alebo pri Reči na vrchu. Keď sa modlím ruženec, vždy si predstavím seba samého v scéne, ktorú spomína dané tajomstvo.

Otvor nám oči, Pane! Keď používame pri modlitbe predstavivosť, pomáha nám to prísť k Bohu. V našom srdci ožívajú slová Písma. Duch Svätý dostáva príležitosť ukázať nám, ako veľmi nás Boh miluje, a môže nám do srdca vpísať svoje pravdy. Modlitba je v našom živote veľmi dôležitá. Keď sa modlíme, Boh nás naplní svojou láskou a vloží nám do srdca svoje poslanie. Bez modlitby máme väčšie pokušenie hľadať svoje vlastné, a nie nebeské túžby. Nech nám Pán otvorí oči, aby sme na začiatku tohto nového roka uvideli Božiu veľkosť. Nech ešte viac spoznáme a zakúsime jeho lásku!

Dovoľte mi zaželať vám, aby začínajúci rok 2014 priniesol každému z vás ešte väčší záujem o Božie veci ako v Roku viery a sv. Cyrila a Metoda. A nielen záujem, ale aj istejšie prežívanie viery, že Boh je stále s nami. Prosme Sedembolestnú Bohorodičku Máriu, aby sme v roku, venovanom jej, nasledovali jej príklad – prijímali Ježiša do srdca i života a žili jeho slovom.

o. Rastislav (farár)

ČASTI SV. LITURGIE: PROSKOMÍDIA I. DIEĽ

Názov tejto prvej časti liturgie pochádza z gréckeho slova *proskomidzo*, čo znamená obetujem, prinášam, pripravujem. Je to teda obrad prípravy Darov – chleba a vína – k posväteniu na svätej liturgii.

Proskomídia má aj iné pomenovanie, s ktorým sa možno stretnúť hlavne v starobyľných rukopisoch a to *Protezis*; alebo v cirkevnoslovanských textoch *Predloženie*. Toto pomenovanie sa zachovalo až do najnovších čias, pričom však nepredstavuje celú proskomídiu, ale iba jej záverečnú časť, t.j. modlitbu, ktorou sa završujú obrady proskomídie.

Svojím základom siaha proskomídia až do apoštolských čias, pritom treba poznamenať, že v tom čase mala proskomídia odlišný charakter i spôsob konania. Základy tejto časti liturgie teda môžeme vidieť v ranokresťanskom obrade, počas ktorého všetci veriaci prinášali so sebou do chrámu rôzne dary na obetovanie, najčastejšie však chlieb a víno (ale aj olivy, med, ovocie a iné pokrmy). Nad týmito prinesenými darmi sa neskôr modlil biskup alebo kňaz a spomínal mená tých, ktorí ich priniesli.

Postupom času nadobudol obrad proskomídie aj symbolický význam. Proskomídia je vyjadrením skrytého života Ježiša Krista, od jeho narodenie až po jeho verejné účinkovanie. Jednotlivé obrady proskomídie sú symbolmi rôznych udalostí detských rokov Ježiša Krista.

Mnohí liturgisti zastávajú názor, že v proskomídií sa zobrazuje narodenie Ježiša Krista, ktorý prijal telo, aby priniesol obeť za spásu sveta. Prosfora, z ktorej sa vyberá Baránok, označuje Presvätú Pannu (sv. patriarcha Germán); žertveník zobrazuje jaskyňu a Golgotu; diskos jasle, do ktorých bol položený chlapček Ježiš Kristus; hviezdica označuje tú hviezdu ktorá viedla mudrcov do Betlehemu; pokrovce zobrazujú plienky. Čaša, kadidelnica tymián v nej horiaci zobrazujú dary prinesené mudrcmi – zlato, kadidlo a myrhu. Modlitby a doxológie predstavujú poklonu a oslavu Boha, ktoré vzdávali Spasiteľovi pastieri a mudrci. S týmto sa na proskomídií spomína, s vyrieknutím prorockých slov, utrpenie a smrť Pána. Tým sa naznačuje to, prečo sa narodil, prišiel na zem, t.j. aby trpel a zomrel za hriechy ľudu.

Samotné dary na obrad proskomídie pripravoval diakon, ale nemodlil sa nad nimi. Diakon sa totiž nikdy nemodlil (-í) v svojom mene, ale vždy v mene spoločenstva (Modlime sa v pokoji k Pánovi!...).

Skôr ako kňaz vezme do rúk prvú prosforu na vyrezávanie, najprv si umýva ruky. V SZ Boh prikázal Mojžišovi postaviť v stánku veľké umývadlo, aby tí, ktorí prichádzajú k žertveníku, museli si umyť ruky i nohy, keď vstupovali do stánku svedectva /Ex 30,18-21 a Ex 40,30-32/. V NZ slúžiaci si umývajú ruky, aby ukázali čistotu svojej duše a svedomia, s ktorým pristupujú k obeti. Ako píše Apoštolské Ustanovenia, kňazi si umývali ruky pred prenesením darov zo žertveníka na obetný stôl, tak ako to dnes robia biskupi na archijerejskej službe pred veľkým vchodom. Mimochodom, v starokresťanských chrámoch boli aj také umývadla pri dverách, kde vstupujúci si umývali ruky na znak toho, že sa idú klaňať Bohu v nepoškvrnenosti a čistote svedomia.

Kňaz pristupujúc k žertveníku, hovorí tropár Veľkého Piatku: „*Svojou drahocennou krvou...*“, čím jasne ukazuje, že proskomídia je tiež spomienkou na utrpenie a smrť Ježiša Krista. Potom kňaz berie do rúk prvú prosforu, z ktorej vyrezáva Baránka a kopiju, s ktorou

naznačuje nad prosforou znak kríža a hovorí: „*Na pamiatku Pána, Boha a Spasiteľa nášho Ježiša Krista*“. Tieto slová naznačujú, že tento chlieb je určený na prinesenie obety Pánovi, na spomienku utrpenia a smrti Ježiša Krista. Keď reže chlieb na štyroch stranách blízko pečate, prednáša slová, pripomínajúce utrpenie Ježiša Krista. Keď reže z pravej strany pečate, hovorí: „*Ako ovčá na zabitie ho vedú*“, z ľavej strany „*Ako nepoškrvnený Baránok...*“. Týmto rezmi kňaz zobrazuje Jeho pokoru a slobodné trepezlivé utrpenie. Pri rezaní vrchnej strany pečate hovorí: „*Pre jeho miernosť vyrvali ho súdu*“ /prijal nespravodlivé odsúdenie na smrť a bol vzatý na ukrižovanie/ a pri spodnej strane pečate hovorí: „*A kto pomyslí na jeho pokolenie*“ /označujú Mesiáša, trpiaceho v osobe Ježiša Krista, ktorý dáva svoj život za hriech všetkých ľudí/. Takýmto spôsobom oddeľuje vnútro chleba v tvare kocky a vyberá túto časť chleba hovoriac: „*Lebo jeho život sa berie zo zeme*“ a vyberá Baránka, kladie ho na diskos tak, že znak pečate je otočený smerom na diskos a nadrezuje vyrezaný chlieb v tvare kríža. Chlieb, takto položený na diskos, zobrazuje Baránka, ktorý čaká na smrť. Týmto nadrezaním v tvare kríža vyrezaného Baránka v tvare kocky: 1. svätý chlieb sa posväčuje a pripravuje sa k lámaniu pred svätým prijímaním; 2. ukrižovanie alebo smrť Ježiša Krista na kríži je dokonané. Preto hovorí kňaz pri tomto úkone slová: „*Obetuje sa Baránok Boží...*“. Aby celé utrpenie Ježiša Krista na kríži bolo naznačené týmto chlebom, kňaz obráti Baránka pečaťou hore a prebodáva ho z pravej strany pečate a tým naznačuje prebodnutie Kristovho boku na kríži. Z Kristovho boku vychádza krv a voda, ktoré sa zobrazujú takto spojením vody a vína, vlievaním v tom istom čase do čaše. Kňaz hovorí slová: „*Jeden z vojakov...*“ (Jn 19, 34-35).

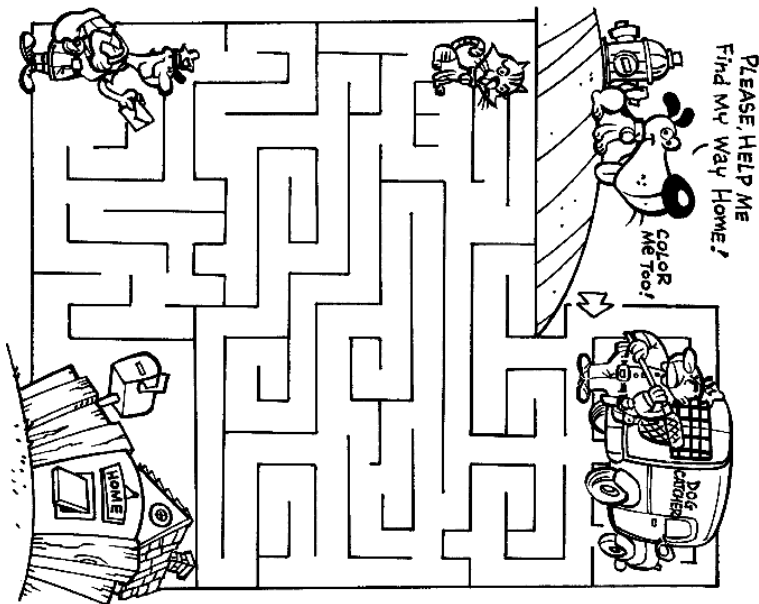
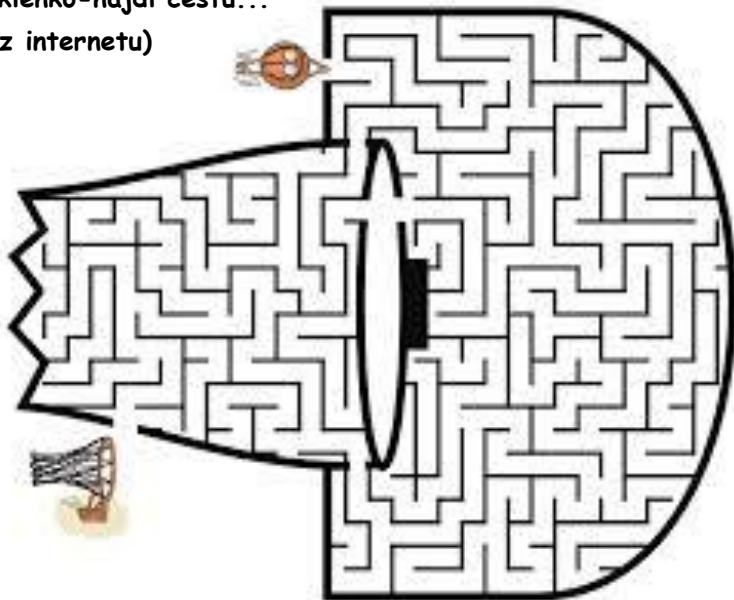
o. Martin (kaplán)

FARSKÉ OZNAMY

- ❖ 06.01.2014 na sv. Bohozjavenia nášho Pána budeme požehnávať príbytky o 13:00 hod - prosíme Vás, ktorí chcete si dať požehnať príbytok, aby ste sa zapísali v kancelárii farského úradu, alebo u členov farskej rady
- ❖ v kaplnke Božieho Milosrdenstva sv. liturgia bude 07.01.2014 o 15:30 hod
- ❖ 12.01.2014 po sv. liturgii o 10:00 hod bude prvé stretnutie prvoprijímajúcich detí a rodičov v pastoračnom centre našej farnosti
- ❖ prvá nedeľa v mesiaci je stále po prvom piatku v mesiaci, od toho sa budú určovať aj bohoslužby v staroslovienskom jazyku vo farskom a taktiež aj filiálnom chráme
- ❖ 15.01.2014 o 16:00 hod bude zápis do prvého ročníka CZŠ P.P.Gojdiča na ul. Bernolákovej 21, Prešov

Zábavné okienko-nájdi cestu...

(Prevzaté z internetu)

Vydáva: Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Povýšenia sv. Kríža,
Prešov Sekčov, Ul. Martina Benku 7, 08001 Prešov

Internet: www.grkat-sekcov.sk

e-mail: presov.sekcov@grkatpo.sk

Tel: 051/7725540

Tlač: A-print, s.r.o., Reimanova 9, Prešov

Len pre vnútornú potrebu

Dobrovoľný príspevok: 0,10€

Neprešlo jazykovú úpravou